

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

ĐỖ THỊ LAN

**KHẢO SÁT SỰ NGHIỆP DỊCH THUẬT VÀ
TRƯỚC TÁC CỦA TÙNG VÂN – NGUYỄN ĐÔN
PHỤC TRÊN *NAM PHONG TẠP CHÍ***

LUẬN VĂN THẠC SĨ VĂN HỌC

Chuyên ngành: Văn học Việt Nam

Hà Nội - 2014

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

ĐỖ THỊ LAN

**KHẢO SÁT SỰ NGHIỆP DỊCH THUẬT VÀ
TRƯỚC TÁC CỦA TÙNG VÂN – NGUYỄN ĐÔN
PHỤC TRÊN *NAM PHONG TẠP CHÍ***

LUẬN VĂN THẠC SĨ VĂN HỌC

Chuyên ngành: Văn học Việt Nam

Mã số: 60 22 01 21

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS Trần Ngọc Vương

Hà Nội - 2014

LỜI CẢM ƠN

Luận văn này được hoàn hành tại khoa Văn học trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn – Đại học quốc gia Hà Nội, dưới sự hướng dẫn khoa học của GS.TS Trần Ngọc Vương.

Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn chân thành đến các thầy cô khoa Văn học Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn – Đại học Quốc gia Hà Nội, đến gia đình và bạn bè đã giúp đỡ, động viên, khích lệ tôi trong suốt quá trình học tập, hoàn thành luận văn. Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới thầy giáo hướng dẫn – GS.TS Trần Ngọc Vương, đã tận tình hướng dẫn, động viên tôi trong suốt quá trình thực hiện luận văn này.

Hà Nội, tháng 12 năm 2014

Tác giả luận văn

Đỗ Thị Lan

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	3
1. Lí do chọn đề tài.....	3
2. Lịch sử vấn đề	4
3. Mục tiêu nghiên cứu.....	5
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	5
5. Phương pháp nghiên cứu.....	5
6. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	6
7. Giới thiệu luận văn.....	6
CHƯƠNG I: ĐÔI NGỮ TÁC GIẢ TRÊN <i>NAM PHONG TẠP CHÍ</i> VÀ ĐÔI NÉT VỀ TÙNG VÂN NGUYỄN ĐÔN PHỤC	Error!
Bookmark not defined.	
1. Đôi nét về <i>Nam Phong tạp chí</i> 1917 – 1934.....	Error! Bookmark not defined.
defined.	
2. Lực lượng trước tác trên <i>Nam Phong tạp chí</i>	Error! Bookmark not defined.
defined.	
3. Tiêu sử, con người và sự nghiệp của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên <i>Nam Phong tạp chí</i>	Error! Bookmark not defined.
3.1. Đôi nét về tiêu sử của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục.	Error!
Bookmark not defined.	
3.2. Những quan niệm về chữ nho, chữ quốc ngữ và quốc văn đương thời của nhà nho Nguyễn Đôn Phục.	Error! Bookmark not defined.
3.3. Sự nghiệp của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên <i>Nam Phong tạp chí</i>	Error! Bookmark not defined.
Tiểu kết.....	Error! Bookmark not defined.

CHƯƠNG II: SỰ NGHIỆP DỊCH THUẬT VÀ BIÊN KHẢO CỦA TÙNG VÂN NGUYỄN ĐÔN PHỤC TRÊN *NAM PHONG TẠP CHÍ*

Error! Bookmark not defined.

1. Đôi nét về tình hình dịch thuật trên *Nam Phong tạp chí*.**Error!**

Bookmark not defined.

2. Sự nghiệp dịch thuật của Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí*.**Error!**

Bookmark not defined.

2.1 Hệ thống những tác phẩm dịch của Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí*. **Error! Bookmark not defined.**

2.2. Nét khác biệt trong việc dịch thuật của Tùng Vân trên *Nam Phong tạp chí* so với đồng sự. **Error! Bookmark not defined.**

3. Khảo cứu của Nguyễn Đôn phục trên *Nam Phong tạp chí*.**Error!**

Bookmark not defined.

3.1 Khảo cứu về hệ thống nhân vật trong *Truyện Kiều* của Nguyễn Du và ca trù dân tộc. **Error! Bookmark not defined.**

3.1.1 Khảo cứu về các nhân vật trong *Truyện Kiều* của Nguyễn Du. **Error! Bookmark not defined.**

3.1.2 Khảo cứu về hát ca trù dân tộc.. **Error! Bookmark not defined.**

3.2 Khảo cứu về nhân vật, lịch sử nước Tàu.**Error! Bookmark not defined.**

Tiêu kết:..... **Error! Bookmark not defined.**

CHƯƠNG III: TRƯỚC TÁC CỦA NGUYỄN ĐÔN PHỤC TRÊN *NAM PHONG TẠP CHÍ*..... **Error! Bookmark not defined.**

1. Thẻ du kí trên *Nam Phong tạp chí*..... **Error! Bookmark not defined.**

2. Giá trị những bài kí của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí*. **Error! Bookmark not defined.**

2. 1. Giá trị về nội dung **Error! Bookmark not defined.**

2.2. Đặc điểm chung về nghệ thuật những tác phẩm du ký của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí*..**Error! Bookmark not defined.**

3. Giá trị những sáng tác Hải văn của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí*.....**Error! Bookmark not defined.**

Tiêu kết:.....**Error! Bookmark not defined.**

KẾT LUẬN**Error! Bookmark not defined.**

TÀI LIỆU THAM KHẢO 8

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Nguyễn Đôn Phục là một tác giả cộng tác thường xuyên, tên tuổi của ông xuất rất nhiều trên các trang *Nam Phong tạp chí* nhưng bạn đọc thế hệ ngày nay ít người biết đến. Ông là một trong số tác giả thuộc kiểu hữu công vô danh trên *Nam Phong tạp chí*. Không như cây bút chính kiêm chủ bút Phạm Quỳnh phân chữ Nho, Nguyễn Bá Học phân chữ Hán được người đọc biết đến bởi những tác giả này có mặt ngay từ khi *Nam Phong tạp chí* còn trong thời kì trứng nước, đặt những viên gạch đầu tiên xây dựng nền móng thành công của *Nam Phong*, tên tuổi của họ xuất hiện khá nhiều, những bài báo của họ được tập hợp in thành những tuyển tập lớn vì thế độc giả ngay từ thời kì đó đến nay đều biết đến. Không được như vậy nhưng Nguyễn Đôn Phục là một trong số những thành viên chính. Ông xuất hiện lần đầu tiên từ số báo 25 với tác phẩm dịch tiểu thuyết Tàu là *Vợ thầy cử Lu* in trang 80 quyển số 5. Tác phẩm dịch đầu tiên đánh dấu mốc quan trọng đối với sự nghiệp dịch thuật và sáng tác của ông. Và từ đó cho tới số báo chót năm 1934 rất hiếm khi ông vắng mặt trên trang báo. Với số lượng những bài Nguyễn Đôn Phục cho đăng trên báo khá đồ sộ đã nói lên phần nào vai trò vị trí của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí*.

Đến với những bài viết có danh Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên báo *Nam Phong* ta sẽ thấy được một Nguyễn Đôn Phục am rất nhiều lĩnh vực. Chính vì vậy, ông đã cho ra đời nhiều tác phẩm văn học có giá trị với những bài thơ truyện ngắn hay về thể tài, pha trộn giữa truyền thống và hiện đại.

Thực tiễn trên đã thôi thúc chúng tôi – tác giả của luận văn một tình yêu ham mê nghiên cứu, tìm hiểu và khảo lại, khẳng định và đưa Nguyễn

Đôn phục về với những vị trí vai trò quan trọng của ông, xứng đáng với những gì ông đã cống hiến cho *Nam Phong tạp chí*.

2. Lịch sử vấn đề

Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục như lúc đầu đã giới thiệu ông là một tác giả “có công” trên *Nam Phong tạp chí* tuy nhiên những bài nghiên cứu về ông còn thưa thớt. Qua việc sưu tầm và tìm hiểu, chúng tôi gặp những tác phẩm của Nguyễn Đôn Phục xuất hiện trong những phần sau:

- Trong tập: “*Mục lục phân tích tạp chí Nam Phong*” Nguyễn Khắc Xuyên là người đầu tiên dành cho Nguyễn Đôn Phục một vài câu chú giải về một vài bài báo đăng trên tạp chí.

- Trong cuốn sách : “*Tìm hiểu tạp chí Nam Phong*” Phạm Thị Ngoạn đã giới thiệu tiểu sử và sự nghiệp của Nguyễn Đôn Phục từ trang 77 đến trang 84.

- Trong cuốn: “*Văn xuôi Hà Tây*” do Hồ Phương và Phượng Vũ chủ biên có dành một trang để giới thiệu về Nguyễn Đôn Phục và sưu tầm bài “*Khảo luận về cuộc hát ả đào*” của ông từ trang 17 đến trang 44.

- Trong cuốn: “*Văn học Việt Nam thế kỷ 20*” do Trịnh Bá Đĩnh chủ biên đã sưu tầm toàn bộ những bài du ký của Tùng Vân từ trang 273 đến 401.

- Trong cuốn: “*Du ký Việt Nam*” tập 1,2, 3 do Nguyễn Hữu Sơn sưu tầm và giới thiệu đã sưu tầm những bài ký của ông.

Tóm lại, trong thực tế các bài nghiên cứu Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục chưa nhiều, hoặc chỉ đề cập ở dạng sưu tầm đơn lẻ, chưa thật sự sâu sắc và có tính hệ thống. Chính vì vậy, đề tài “*Khảo sát sự nghiệp dịch thuật và trước tác của Tùng Vân – Nguyễn Đôn Phục trên Nam Phong tạp chí*” đối với chúng tôi là khá mới mẻ, hấp dẫn. Chúng tôi cố gắng hết sức để có một luận văn nghiên cứu sâu sắc toàn diện về sự nghiệp của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí*.

3. Mục tiêu nghiên cứu

Khảo sát toàn bộ sự nghiệp dịch thuật biên khảo cũng như những sáng tác văn chương của Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí* người viết muốn hướng đến các mục tiêu sau:

- Tìm hiểu tiểu sử con người, sự nghiệp và vị trí của Tùng Vân trên *Nam Phong tạp chí*.
- Người viết tiến tới điểm danh, sắp xếp, đánh giá thành tựu của ông trên những lĩnh vực chính: Biên khảo dịch thuật và sáng tác văn thơ.
- Nghiên cứu kỹ và khẳng định ý nghĩa những sáng tác của ông đã bị bụi thời gian che lấp.
- Tiến hành so sánh Tùng Vân với một số tác giả cùng thời để khẳng định rõ được vai trò, sự nghiệp của ông trên tờ báo *Nam Phong*.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Trong phạm vi luận văn, chúng tôi xin giới hạn đối tượng và phạm vi nghiên cứu chính là toàn bộ những bài biên khảo dịch thuật và những sáng tác của Nguyễn Đôn Phục trên tạp chí *Nam Phong* trong suốt thời gian tồn tại 1917 – 1934.

5. Phương pháp nghiên cứu

Trong luận văn này, chúng tôi đã sử dụng kết hợp khá nhiều phương pháp nghiên cứu khác nhau. Nhưng có một số phương pháp được chú trọng tập trung sử dụng như:

5.1 Phương pháp tập hợp thống kê phân loại:

Sự nghiệp biên khảo dịch thuật và sáng tác văn chương của Nguyễn Đôn Phục rất phong phú, đa dạng. Phương pháp tập hợp thống kê phân loại sẽ giúp cho việc tập hợp, sắp xếp thống kê các tác phẩm dịch

thuật, sáng tác của Nguyễn Đôn Phục theo từng nhóm, từng vấn đề cần giải quyết để tăng cường tính chính xác khoa học hơn trong nghiên cứu.

5.2 Phương pháp hệ thống

Người viết sẽ tập hợp sắp xếp lại những bài dịch, những tác phẩm văn chương của Nguyễn Đôn Phục theo hệ thống đáp ứng yêu cầu của luận văn.

5.3 Phương pháp so sánh

So sánh đồng đại: So sánh phần dịch của Nguyễn Đôn Phục với phần dịch của người bạn đồng môn của ông đó chính là Đông Châu Nguyễn Hữu Tiến để người đọc thấy được những đặc điểm riêng, những thành tựu của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục.

Ngoài ra, luận văn còn sử dụng nhiều các phương pháp khác trong quá trình nghiên cứu như: phương pháp liệt kê, phương pháp phân tích... để hỗ trợ cho việc nghiên cứu đạt kết quả cao.

6. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn

6.1 Ý nghĩa khoa học

Với đề tài này, trước hết, luận văn sẽ cung cấp cho người đọc những thông tin đầy đủ về Nguyễn Đôn Phục, tiếp đến là góp phần tìm hiểu thêm về vai trò vị trí của tác giả trên *Nam Phong tạp chí*.

6.2 Ý nghĩa thực tiễn

Qua việc khảo sát sự nghiệp dịch thuật và sáng tác văn chương của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí* ta có thể thấy rõ được những tài sản lớn về văn chương cũng như dịch thuật của một tác giả có công nhưng bị lãng quên ít ai biết đến và nghiên cứu nhiều.

7. Giới thiệu luận văn

Ngoài phần mở đầu và kết luận, tài liệu tham khảo, luận văn gồm có các chương mục chính sau:

Chương I: Đội ngũ tác giả trên *Nam Phong tạp chí* và đôi nét về Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục

Chương II: Sự nghiệp dịch thuật và biên khảo của Tùng Vân Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí*.

Chương III: Trước tác của Nguyễn Đôn Phục trên *Nam Phong tạp chí*.

Cuối cùng là phần Danh mục tài liệu tham khảo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

A. BÁO VÀ TẠP CHÍ: (xếp theo thời gian xuất bản):

1. *Gia Định báo* (1890): Thư viện Quốc gia Hà Nội, kí hiệu J.160.
2. *Nông cổ mín đàm* (1901- 1907): Thư viện Viện Văn học Hà Nội, Vb 66.
3. *Đông Dương tạp chí* (1913 – 1917): Thư viện Viện văn học Hà Nội, Vt8.
4. *Nam Phong tạp chí* (1917 – 1934): Thư viện Quốc gia Hà Nội.
5. *An Nam tạp chí* (1926- 1933): Thư viện Viện Văn học, Hà Nội, Vt1.
6. *Đông Phương* (1929 – 1933: Thư viện Quốc gia, Hà Nội, BV/262, BV256.

B. SÁCH VÀ TẠP CHÍ, LUẬN ÁN NGHIÊN CỨU:

1. Vũ Tuấn Anh – Bích Thu (chủ biên), *Từ điển tác phẩm văn xuôi Việt Nam*, Nxb Văn học Hà Nội.
2. Lại Nguyên Ân (1998), “Vai trò của dịch thuật trong sự hình thành văn xuôi tiếng Việt”, *Đọc lại người trước, đọc lại người xưa*, Nxb Hội Nhà văn.
3. Lại Nguyên Ân (2003), *150 thuật ngữ văn học*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
4. Hoa Bằng (1942), “Những khuynh hướng trong văn học Việt Nam cận đại: *Gia Định báo* 1865, *Nam Phong tạp chí* 1917”, tạp chí *Tri Tân* số 22.
5. Nguyễn Phan Cảnh (2001), *Ngôn ngữ thơ*, Nxb Văn hóa Thông tin Hà Nội.
6. Phan Bội Châu (1995), Phan Bội Châu truyện và kí, (Chương Thâu – Vũ Ngọc Khánh tuyển chọn, giới thiệu) Nxb Văn học, Hà Nội.
7. Nguyễn Huệ Chi (1996), *Máy vẽ mặt thi ca Việt Nam*, Nxb tác phẩm mới, Hà Nội.

8. Trường Chinh (1974), *Chủ nghĩa Mác và vấn đề văn hóa Việt Nam*, Nxb , Hà Nội.
9. Trương Chính (giới thiệu) (1982), *Tuyển tập Hoài Thanh*, T 1,2 Nxb Văn học, Hà Nội.
10. Nguyễn Đình Chú (chủ biên), Nguyễn Đăng Mạnh, Nguyễn An (1990), *Tác giả văn học Việt Nam*, tập 1, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
11. Huỳnh Tịnh Của (1972), *Chuyện giải buồn*. Nxb Hoa Tiên, Sài Gòn.
12. Phạm Văn Diêu (1961), *Việt Nam văn học bình giảng*, Nxb Tân Việt Sài Gòn.
13. Xuân Diệu (1983), *Tuyển tập, thơ* (Hoàng Trung Thông giới thiệu), Nxb Văn học, Hà Nội.
14. Nguyễn Du (1971), *Truyện Kiều*, Nxb Văn học, Hà Nội.
15. Nguyễn Du (1999), *Về tác giả tác phẩm*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
16. Tôn Thất Dụng (1993), *Sự hình thành và vận động của thể loại tiểu thuyết văn xuôi tiếng Việt ở Nam Bộ giai đoạn từ cuối thế kỉ XIX đến 1932*, Luận án PTS Ngữ Văn, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
17. Phan Cự Đệ (1974), *Tiểu thuyết Việt Nam hiện đại*, tập 1, Nxb Đại học và Trung học chuyên nghiệp, Hà Nội.
18. Phan Cự Đệ (1974), *Tiểu thuyết Việt Nam hiện đại*, tập 2, Nxb Đại học và Trung học chuyên nghiệp, Hà Nội.
19. *Lời giới thiệu tuyển tập truyện ngắn Việt Nam 1930 – 1945*, Nxb Đại học và Trung học chuyên nghiệp Hà Nội.
20. Phan Cự Đệ - Hà Minh Đức (1979), *Nhà văn hiện đại Việt Nam*, tập 1, Nxb Đại học và Trung học chuyên nghiệp Hà Nội.
21. Phan Cự Đệ - Hà Minh Đức (1979), *Nhà văn hiện đại Việt Nam*, tập 2, Nxb Đại học và Trung học chuyên nghiệp Hà Nội.

22. Phan Cự Đệ - Trần Đình Hượu... (2001), *Văn học Việt Nam (1900 – 1945)*, Nxb Giáo dục Hà Nội.
23. Hà Minh Đức (1974) *Thơ và mấy vấn đề trong thơ Việt Nam hiện đại*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
24. Hà Minh Đức (1997), *Khảo luận văn chương*, (thể loại tác giả), Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
25. Hà Minh Đức (chủ biên) (1993), *Lí luận Văn học*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
26. Hà Minh Đức (chủ biên), (2002), *Nhìn lại văn học Việt Nam thế kỉ XX*, Nxb chính trị Quốc gia, Hà Nội.
27. Lê Bá Hán Trần Đình Sử, Nguyễn Khắc Phi (chủ biên) (1992), *Từ điển thuật ngữ văn học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
28. Trịnh Bá Đình (chủ biên), *Văn học Việt Nam thế kỷ 20*, Viện Văn học – Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
29. Lê Đức Hạnh (1999), *Những đóng góp của Phạm Duy Tốn cho truyện ngắn đầu thế kỉ XX*, *Tạp chí Văn học*, (số 3).
30. Lê Đức Hạnh (1999), *Mấy vấn đề trong văn học hiện đại Việt Nam*, Viện Văn học – Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
31. Nguyễn Đình Hảo (2000), *Tạp chí Nam Phong trong tiến trình phát triển nền quốc văn mới đầu thế kỉ XX (1900 – 1930)*, tóm tắt luận án tiến sĩ văn học, Trường Đại học Sư phạm thành phố Hồ Chí Minh.
32. Trần Đình Hượu – Lê Chí Dũng (1998), *Văn học Việt Nam giai đoạn giao thời 1900- 1930*, Nxb Đại học và Giáo dục chuyên nghiệp, Hà Nội.
33. *Hợp tuyển công trình nghiên cứu* (2011), Khoa Ngữ văn (Trường Đại học Sư Phạm Hà Nội) Nxb Giáo dục, Hà Nội.
34. Phong Lê (1997), *Văn học trên hành trình của thế kỉ XX*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.

35. Phong Lê (2001), *Văn học Việt Nam hiện đại*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.
36. *Lịch sử văn học Việt Nam* (1980), Nhiều tác giả, tập 1, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
37. Phương Lựu – Trần Đình Sử - Nguyễn Xuân Nam – Lê Ngọc Trà – La Khắc Hòa – Thành Thế Thái Bình (2002), *Lí luận văn học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
38. Nguyễn Đăng Na (giới thiệu và tuyển chọn) (2000), *Văn xuôi tự sự Việt Nam thời trung đại*, Tập 3, *Tiểu thuyết chương hồi*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
39. Nguyễn Đăng Na (giới thiệu và tuyển chọn) (2001), *Văn xuôi tự sự Việt Nam thời trung đại*, Tập 2, *Ký* , Nxb Giáo dục, Hà Nội.
40. Nguyễn Đăng Na (giới thiệu và tuyển chọn) (2001), *Văn xuôi tự sự Việt Nam thời trung đại*, Tập 2, *Truyện ngắn* , Nxb Giáo dục, Hà Nội.
41. Phạm Thị Ngoạn (1993), *Tìm hiểu tạp chí Nam Phong 1917 – 1934*, Luận án tiến sĩ, nguyên tác Pháp văn đã đăng trong tập Kỷ yếu đề nghị và đề tam cá nguyệt 1973 của Hội nghiên cứu các vấn đề Đông Dương, bản dịch của Phạm Trọng Nhân, Ý Việt, Sài Gòn.
42. Vương Trí Nhàn (1996), (sưu tầm và biên soạn), *Khảo luận về tiểu thuyết*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội.
43. Vương Trí Nhàn (2003), (sưu tầm và biên soạn), *Những lời bàn về tiểu thuyết văn học Việt Nam từ đầu thế kỉ XX đến 1945*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội.
44. Vũ Ngọc Phan (1998), *Nhà văn Việt Nam hiện đại – tập 1*, Nxb Văn học, Hà Nội.
45. Vũ Ngọc Phan (1988), *Nhà văn Việt Nam hiện đại – tập 2*, Nxb Văn học, Hà Nội.
46. G.N. Pospelov (1985), *Dẫn luận nghiên cứu văn học*, tập 1, Nxb Giáo dục, Hà Nội.

47. G.N. pospelop (1985), *Dẫn luận nghiên cứu văn học*, tập 2, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
48. Nguyễn Hữu Sơn (sưu tầm và giới thiệu), *Du ký Việt Nam – Tạp chí Nam Phong (1917-1934)*, Tập I, Nxb Trẻ, Tp Hồ Chí Minh.
49. Nguyễn Hữu Sơn (sưu tầm và giới thiệu), *Du ký Việt Nam – Tạp chí Nam Phong (1917-1934)*, Tập II, Nxb Trẻ, Tp Hồ Chí Minh.
50. Nguyễn Hữu Sơn (sưu tầm và giới thiệu), *Du ký Việt Nam – Tạp chí Nam Phong (1917-1934)*, Tập III, Nxb Trẻ, Tp Hồ Chí Minh.
51. Nguyễn Hữu Sơn (2007), *Thế tài du ký trên tạp chí Nam Phong*. Nghiên cứu văn học.
52. Nguyễn Ngọc Thiện (1995), “*Nam Phong tạp chí* với sự hình thành và phát triển của văn xuôi tự sự tiếng Việt buổi giao thời đầu thế kỉ XX”, *Văn chương tác giả*, Nxb Thanh niên, Hà Nội.
53. Võ Thị Thanh Tùng, *Du kí Việt Nam nửa đầu thế kỉ XX – một vài đặc điểm thể loại*, số 52 năm 2013, Tạp chí Khoa học Đại học Sư Phạm thành phố Hồ Chí Minh.
54. Trần Ngọc Vương, *Nhà nho tài tử và văn học Việt Nam: loại hình học tác giả*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
55. *Nam Phong tạp chí trong diễn trình văn hóa Việt Nam đầu thế kỉ XX*, Khóa luận tốt nghiệp đại học báo chí, chuyên ngành báo viết, Mã số ngành: 10.08.20, Phân viện Báo chí và Tuyên truyền Hà Nội.
56. *Từ điển văn học*, bộ mới (2004) , Nxb Thế giới, Hà Nội.
57. Nguyễn Khắc Xuyên (2002), *Mục lục phân tích tạp chí Nam Phong*, Nxb Thuận Hóa – Trung tâm Văn hóa Ngôn ngữ Đông Tây.